

آیا تاویل جایز است

تاویل، به معنی تشریح و تبیین معانی کلمات بدون ارائه قرائن کافی و دلائل صریح از کتاب و سنت، مطلقاً حرام است.

اقوال

یکی بودن تاویل و تفسیر

قال أبو عُبَيْدَةَ بن المثنى النحوي (١) وطائفة: هما بمعنى واحد، وعليه فهما مترادفان، وهذا هو الشائع عند المتقدمين من علماء التفسير، كالإمام ابن جرير وغيره (٢)

- أبو عُبَيْدَةَ: هو معمر بن المثنى النحوي العلامة، يقال: إنه وُلِدَ سنة ١١٠ هـ، توفي سنة ٢١٣ هـ، تاريخ بغداد: (٢٥٢ / ١٣).
- مجاز القرآن (١ / ٨٦)، تحقيق: سزكين، ط: الخانجي، الإتيقان في علوم القرآن: (٤ / ١٦٧)

تفسیر به هوا

وكل ما سمعت من الآثار مما لم يبلغه عقلك، نحو قول رسول الله صلى الله عليه وسلم: «قلوبُ العباد بين إصبعين من أصابع الرحمن»، وقوله: «إن الله تبارك وتعالى ينزل إلى سماء الدنيا»، وينزل يوم عرفة ويوم القيامة، وأن جهنم لا تزال يُطرح فيها حتى يضع عليها قدمه جلّ ثناؤه، وقول الله للعبد: «إن مشيت إليّ هرولتُ إليك»، وقوله: «إن الله تبارك وتعالى ينزلُ يوم عرفة»، وقوله: «إن الله خلق آدم على صورته»، وقول النبي صلى الله عليه وسلم: «إني رأيتُ ربي في أحسن صورة»، وأشباه هذه الأحاديث، فعليك بالتسليم والتّصديق والتّفويض والرّضى، ولا تفسر شيئاً من هذه بهواك، فإن الإيمان بهذا واجب، فمن فسر شيئاً من هذا بهواه أو رده فهو جهمي.

و تمام آنچه از آثار رسول که عقلت گنجایش درک آن را ندارد؛ مانند این گفته‌ی رسول الله (ﷺ): «قلوب العباد بين إصبعين من أصابع الرحمن»: «قلب‌های بندگان بین دو انگشت از انگشتانِ الله رحمان است»، و این سخنش: «إن الله -تبارك وتعالى- ينزل إلى سماء الدنيا»: «الله تبارك و تعالی به آسمان دنیا فرو می‌آید»، و در روز عرفة و در روز قیامت فرو می‌آید، و اینکه جهنم پر نمی‌شود مگر تا آنگاه که او جل ثنائه قدمش را بر آن نهد، و گفته‌ی الله بلند مرتبه به بنده: «إن مشيت إليّ، هرولتُ إليك»: «اگر قدم‌زنان به سویم آیی دوان دوان به سویت آیم»، و این گفته‌اش: «إن الله -تبارك وتعالى- ينزل يوم عرفة»: «همانا الله -تبارك و تعالی- در روز عرفة فرو می‌آید»، و این سخنش: «إن الله خلق آدم على صورته»: «همانا الله آدم را بر صورت خودش آفرید»، و این سخن پیامبر (ﷺ): «إني رأيتُ ربي في أحسن صورة»: «پروردگار خویش را به بهترین وجه مشاهده نمودم». و دیگر موارد مشابه این احادیث. پس وظیفه‌ی تو در قبال این موارد تسلیم شدن و تصدیق کردن و واگذار کردن (کیفیت آن به الله) و راضی بودن به آن می‌باشد. چیزی از این‌ها را به هوای خویش تفسیر مکن به راستی که ایمان به این‌ها واجب می‌باشد پس هر آنکه چیزی از اینان را به هوای خویش تفسیر یا رد کرد پس وی جهمی مذهب است.

- شَرْحُ السُّنَّةِ - الإِيْمَانُ بِالسَّمْعِيَّاتِ - امام حسن بربهاری

Related posts

- فرقه ناجیه در اسلام و حدیث افتراق
- برترین سایت ها، مصادر و موتور های جستجوی دینی

- جایگاه اهل ذکر و مفسرین در اسلام
 - آیا امام مالک صفت نزول را تاویل کرد
-

Updated At:
username:

2026-05-01 17:09:50
x4748@tridectet.ir